

БАРБЮС Анрі (Barbusse Henri; 17. 05. 1873, Аньєр, Франція — 30. 08. 1935, Москва, похов. у Парижі) — французький письменник і громадський діяч. На поч. 1890-х рр. навч. на філол. факультеті Сорбонни. Зб. віршів «Pleureuses» («Плакальниці», Париж, 1895) близька до творів символістів. Романи «Les Suppliants» («Благаючи», 1903), «L'Enfer» («Пекло», 1908) розповід-ають про люд. страждання і пройняті песиміст. на-строями. У зб. оповідань «Nous autres...» («Ми інші...», 1914) засудив братовбивчі балкан. війни 1912–13, нелюд. мораль. На поч. 1-ї світової війни добровольцем пішов на фронт (1914). Романи «Le Feu» («Вогонь», 1916, Гонкурів. премія), «Clarté» («Ясність», 1920) засуджували її жорстокість, показали революцізацію солдат. маси. У повоєнні роки розгорнув широку антимілітарист. діяльність, заснував міжнар. об'єдн. письменників «Clarté» (1919), журнал із такою ж назвою (1920). У докум.-публіцист. кн. «Les Bourreaux» («Кати», 1926) викрив фашист. терор у балкан. країнах. Глибоке осмислення злочинів — війни, наступу реакції, колоніалізму — містить зб. оповідань і нарисів «Faits

divers» («Події», 1928). Естет. погляди Б. викладені у кн. «Zola» («Золя», 1932). Член франц. компартії, Б. у 1927–29, 1932–35 відвідав Рад. Союз, написав про нього низку книг і публіцист. статей: «Voici ce qu'on a fait de la Géorgie» («От якою стала Грузія», 1929), «Russie» («Росія», 1930), «Staline» («Сталін», 1935). Б. був одним із тих лівих європ. інтелектуалів, які за умов розчаруван-ня в бурж. цивілізації та зростання загрози фашизму орієнтувалися на СРСР, заплісуючи очі на сталін. тиранію. Остання праця Б. — кн. зібраних ним листів Леніна до рідних із коментарями й передмовою письмен-ника (1936). Усі твори Б. опубл. в Парижі. 1927 приїздив у дит. колонію ім. М. Горького під Харковом. 1928 був гостем «Артека», 1929 — Одеси. Виголосив промову на відкритті Дніпрогесу. У кн. «Russie» дав високу оцінку фільмові О. Довженка «Арсенал». Укр. мовою окремі твори Б. перекладали М. Терещенко, Е. Ржевуцька, Н. Андріанова, С. Шевель та ін. У Києві його ім'я носить одна з вулиць.

Основні твори

укр. перекл. – Справжні історії. Х., 1928; Жан-плаксії і Жан-сміхотун. Х., 1930; Вибране. К., 1953; Кривава нафта. К., 1960; Вогонь. К., 1974; Шкільний учитель // Репертуар. зб. К., 1984.

Рекомендована література

1. Вербицький П. Полум'яний пропагандист Великого Жовтня. Х., 1950;
2. Його ж. Великий голос // Прапорносії миру. Х., 1955;
3. Петрова І. І. Анрі Барбюс – письменник-комуніст. К., 1973;
4. Савченко С. В. «Вогонь» Барбюса // З історії зарубіж. літ-ри. К., 1975;
5. Пашенко В. І. Анрі Барбюс. Життя і творчість. К., 1980.

В. І. Пашенко

Бібліографічний опис:

Барбюс Анрі / В. І. Пашенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40481>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).